

I. Országgyűlés

21. cím Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Dr. Péterfalvi Attila András
elnök

Budapest, 2022. június „7. ”

Varga Mihály
pénzügyminiszter

Budapest, 2022. június „14 ”

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, felsorolása, számszerűsítése

A személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jogok az Alaptörvény VI. cikkében biztosított alapvető jogok, egyszersmind a személyes adatok védelméhez fűződő jog tekintetében olyan közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus – az általános adatvédelmi rendelet, a GDPR – által is szabályozott terület, amelynek jelentősége az Európai Unió adatvédelmi reformját követően egyértelműen megnőtt.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság, NAIH) ezen alapjogok felügyeletén mint jogalkalmazói tevékenységen keresztül azonban nemcsak pusztán a jelzett alapjogok érvényesülését biztosítja, hanem olyan, a jogterületre jellemző társadalmi, elvi kérdésekben is állást foglal, amely kérdések alapvetően meghatározzák a társadalmi együttélés jelenének és jövőjének, a jogalanyok interakcióinak jogi feltételrendszerét.

Ezen, a pusztán jogalkalmazói tevékenységen túlmutató jelentőség egyrészt abból fakad, hogy az adatkezelési jogviszonyok – tipikusan – más jogterületeken létrejött jogviszonyoknak is minden esetben részét képezik, és azokra hatást gyakorolnak. Másrészt, ezen járulékos jellegtől függetlenül is mindkét alapjognak alapvető szerepe van azon jogviszonyokban, amelyek az új információs technológiák és azokon alapuló üzleti modellek (pl. mesterséges intelligencia alkalmazása, algoritmikus döntéshozatal, közösségi médiumok és platformok stb.) megjelenésével létrejönnek és amelyekkel kapcsolatban olyan, korábban ismeretlen jogkérdések merülnek fel, amelyek adekvát szakmai megközelítése és megválaszolása a jogalkalmazás mindenkor feladata.

Mindezek természetesen nem csak Magyarországon jellemzőek az információs jogokra, hanem globálisan is, ebből fakadóan a nemzetközi és regionális intézmények, így különösen az Európai Unió, az Európa Tanács, az OECD és az ENSZ is évről-évre nagyobb hangsúlyt helyez ezen jogterület szabályozására és az azzal kapcsolatos együttműködésre.

Az Európai Unió intézményeiben jelenleg is tucatnyi, az információs jogokhoz közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó szabályozási javaslat tárgyalása van folyamatban (pl. e-privacy rendelettervezet, a digitális szolgáltatásokról szóló rendelettervezet, az adatkormányzásról szóló rendelettervezet, a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról szóló rendelettervezet, az európai digitális személyazonosság keretéről szóló rendelet módosításáról szóló rendelettervezet stb.) amelyek vonatkozásában a Hatóságnak nemcsak az Európai Adatvédelmi Testület keretei között, hanem a kormányzati szervek megkeresésére is rendszeresen kialakítja és kifejti álláspontját. Ezen aktív közreműködést igénylő tevékenység 2023-ben várhatóan a korábbi évekhez képest is jelentős és fokozódó mértékű munkaerő ráfordítást fog eredményezni.

Az információs jogokkal kapcsolatos folyamatosan bővülő és változó jogi szabályozás elsősorban a tagállamok adatvédelmi felügyeleti szervei – Magyarországon a NAIH – tevékenységét helyezi fókuszba, hiszen e felügyeleti szervek jogértelmező, jogalkalmazó szerepe tölti meg a jogi rendelkezéseket tartalommal, különösen azon jogintézmények vonatkozásában, amelyek a korábbi jogszabályi környezetnek nem képezték részét.

Ezen kiemelt szerepkör számos területen tette és teszi folyamatosan szükségessé a Hatóság tevékenységének optimalizálását, a rendelkezésre álló erőforrások feladatközpontú elosztását, az új jogintézmények adaptálásához szükséges mechanizmusok kialakítását és folyamatos fejlesztését, valamint a mindezek támogatásához nélkülözhetetlen eszközök és infrastruktúra biztosítását.

Az adatvédelmi követelmények az Unió valamennyi tagállamában egységes alkalmazásának biztosítását a tagállami hatóságok az Európai Adatvédelmi Testület tevékenységén, annak koordinációs mechanizmusain keresztül biztosítják, így e rendszeresen, számos tematikus alcsoporthoz keretükben működő fórum munkájában való részvétel az ügyek számának növekedésével évről évre egyre jelentősebb erőforrás-ráfordítást tesz szükségessé. A NAIH fontos koordinatív-vezető szerepet játszik az Európai Adatvédelmi Testület egyik munkacsoportjában (Cooperation Expert Subgroup), emellett a Hatóság minden alcsoporthoz delegál szakértőt.

Az Európai Adatvédelmi Testület munkájában történő aktív részvétel a továbbiakban is mellőzhetetlen lesz, az adatvédelmi normák alkalmazása a tagállamokban, konkrét ügyekben ugyanis egyre több olyan jogi helyzetet eredményez, amelynek feloldásához a Testület jogértelmező szerepe alapvető fontosságú, és amelyre így mind a tagállami, mind az uniós jogalkotók és jogalkalmazók egyre fokozódó mértékben támaszkodnak.

A Hatóság felügyeleti szerepét erősíti, hogy az elmúlt évek jogszabályváltozásai alapján már hivatalból is folytathat vizsgálatot, másrészt az érintettek adatvédelmi hatósági eljárás lefolytatását is kérelmezhetik, mely eljárástípus arányaiban egyre növekvő mértékben teszi szükségessé a Hatóság munkatársainak közreműködését. A Hatóság célja, hogy e kérelemre induló eljárások mellett egyes adatkezelői csoportok, adatkezelési művelettípusok esetén hivatalból is nagyobb számban folytasson vizsgálatot, hatósági ellenőrzést, illetve adatvédelmi hatósági eljárást, ezek az eljárások ugyanis jelentős hatást tudnak gyakorolni a jogalkalmazói gyakorlatra, a jogkövető magatartás kikényszerítésére.

Tekintettel arra, hogy a NAIH által lefolytatandó, ún. adatkezelési engedélyezési eljárásokhoz szükséges, az Adatvédelmi Testület által jóváhagyott szempontrendszer elkészült, ezért várhatóan a 2023-as évben már érkeznek engedélyezésre irányuló kérelmek a tanúsítási szempontok kidolgozóitól, illetve magatartási kódexek megalkotóitól. Erre utal az is, hogy a GDPR hatályba lépése óta számos piaci szereplő vette fel a kapcsolatot ezzel kapcsolatban a Hatósággal, és fejezte ki érdeklődését, szándékát ilyen eszközök kidolgozására, alkalmazására.

A harmadik országba történő adattovábbításokkal kapcsolatos engedélyezési eljárások iránt is megnövekedett érdeklődés tapasztalható és várható a jövőben.

Az elmúlt évek során, nagyban köszönhetően a NAIH által kialakított elektronikus kommunikációs lehetőségeknek, az adatvédelmi incidensekhez kapcsolódó hatósági eljárások száma és ezen eljárásokban kiszabott bírságok mértéke jelentősen megnőtt. Ennek köszönhetően az adatkezelők jogkövető magatartása és az incidensek minél teljesebb körű bejelentése is emelkedett. A bejelentett incidensek esetében egyre gyakrabban válik szükségessé IT szakértő igénybevétele, aki a bizonyítékok lementésében és kiértékelésében, továbbá az eljárás alá vont nyilatkozatainak feldolgozásában nyújt segítséget. Ebből adódóan, illetve a többi hatósági eljárásban is megnövekedett hasonló igények kielégítésére a Hatóság megkezdte egy Forensic laboratórium kialakítását.

A Hatóság továbbra is alapvető fontosságúnak tartja, így 2023-ban is kiemelt figyelmet kíván annak szentelni, hogy az érintettek körében tudatosítsa az adatvédelem jelentőségét és bővítse azzal kapcsolatos ismereteiket, másrészt a jogsértések és azok jogkövetkezményeinek megelőzése érdekében az adatkezelők és adatfeldolgozók jogtudatosságának növelését is elengedhetetlennek tartja. A jogtudatosság erősítését a Hatóság számos eszközzel támogatja, elsősorban ismeretterjesztő kampányok, oktatás útján. Ezen cél elérése érdekében a Hatóság a továbbiakban is fejleszti az ügyfélszolgálati tevékenységét.

A NAIH feladat- és hatáskörébe tartozó, az Alaptörvény VI. cikkében rögzített másik alapjog, a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog (információs szabadság) érvényesítésével kapcsolatos feladatok továbbra is jelentős erőforrás-ráfordítást igényelnek.

A Tromsøi Egyezmény alapján létrehozott szakértői csoportban Magyarországot a NAIH elnöke és az Információszabadság Főosztály vezetője képviseli. Az Egyezménnyel összefüggésben így az elkövetkező években bővülő feladatellátás prognosztizálható a NAIH részére.

Az elektronikus ügyintézési megoldások irányába tett fejlesztések megteremtették az alapot arra, hogy a Hatóság érdemben, gyorsan és hatékonyan reagáljon az eddigi és az esetlegesen fellépő további veszélyhelyzetekre.

Az ügyviteli-informatikai fejlesztések során egyensúlyt teremtettünk a hatékonyság és az adatbiztonság védelme között, de a digitalizációnak a közigazgatási folyamatok területén is jelentkező erőteljes térnyerése további fejlesztésekre ösztönzi a Hatóságot.

Az ügyfélkapu regisztrációval rendelkezők számának meredek emelkedése, és ezzel összefüggésben az elektronikus ügyintézés miatt megnövekedett adatmennyiség megköveteli az elektronikus ügyintézési folyamatok és a különböző rendszerek közötti adatkapcsolatok további automatizálását, a felhasználó-központúság intenzív előmozdítását, a sokrétű szolgáltató hatóságtól elvárt feladatok minél szélesebb körű ellátását. Mindezek érdekében szükséges a működés hatékonyságának további erősítése, a (belső) folyamatok egyszerűsítése és átláthatóbbá tétele, a hatóság ügyfelei számára bevezetett korszerű, egyszerűen igénybe vehető, ügyfélbarát elektronikus úton nyújtott szolgáltatások körének további bővítése.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2023-ban

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	1 624,5		1 624,5	123

III. A célok elérésének módja a felügyelt ágazatokban

III.1. Intézményekkel történő feladatellátás

A Hatóság által ellátandó, a 2023. évben hangsúlyos olyan főbb feladatok, amelyek tekintetében a Hatóságnak folyamatosan növekvő mértékű munkateherrel, így erőforrásigénnyel kell számolnia:

- szoros együttműködés az Európai Unió más tagállamainak adatvédelmi hatóságaival és harmadik országok adatvédelmi hatóságaival, nemzetközi szervezetekkel;
- az adatvédelmi felügyelet folyamatos biztosítása, a jogsértésekkel szembeni hatósági fellépés, a Hatóság képviselete a közigazgatási perekben;
- adatvédelmi hatósági ellenőrzések lefolytatása előre meghatározott ágazatokban, témakörökben;
- az adatvédelmi biztosok nemzetközi tavaszi konferenciájának megszervezése és lebonyolítása;
- az információszabadság érvényesülésével kapcsolatos képzés, ismeretterjesztés, vizsgálati eljárások lefolytatása;
- ügyfélszolgálat fenntartása, az adatvédelmi tisztviselők bejelentésére szolgáló rendszer fejlesztése (ügyféloldali biztonságos módosítási, törlési lehetőség kifejlesztése) és érdemi adattisztítása;

- folyamatos szakmai kommunikáció az adatkezelőkkel és az adatfeldolgozókkal, az adatvédelmi tisztviselők éves konferenciájához kapcsolódó kérdőíves felmérés és online előadások összeállítása;
- a tanúsító szervezetek Nemzeti Akkreditációs Hatóság általi akkreditációja során a szakhatósági eljárás lefolytatása;
- az adatkezelési engedélyezési eljárások lefolytatása, illetve az eljárásokhoz kapcsolódó pénzügyi adminisztráció koordinálása;
- a személyes adatok biztonságára vonatkozó követelmények érvényesülésének biztosítása a Hatóság általános eljárásai során, ennek keretei között a Hatóság munkatársainak informatikai biztonsági továbbképzése, különös tekintettel az elektronikus ügyintézés adatbiztonsági vonatkozásaival kapcsolatos ismeretek bővítésére (általános és személyre szabott képzések);
- az adatvédelmi incidens bejelentések fogadása, illetve az ilyen bejelentések fogadására használt az Európai Adatvédelmi Testülettel egyeztetett elektronikus bejelentő rendszer fenntartása;
- az adatvédelmi incidens bejelentések vagy egyéb panasz, bejelentés alapján a vizsgálat, hatósági ellenőrzés vagy hatósági eljárás lefolytatása, ennek során IT biztonsági elemzés elkészítése;
- a kötelező hatásvizsgálati jegyzék naprakészen tartása, a hatásvizsgálat alól mentesített adatkezelési műveletek jegyzékének elkészítése, továbbá az ezzel kapcsolatos feladatok egyeztetése az Európai Adatvédelmi Testületben;
- az adatvédelmi hatásvizsgálatokkal összefüggő, előzetes konzultációs eljárások lefolytatása, ezzel kapcsolatos általános tanácsadás;
- a személyes adatok feldolgozására vonatkozó általános szerződési feltételek, továbbá a személyes adatok harmadik országba történő továbbítására vonatkozó általános adatvédelmi kikötések megállapításával és közzétételével kapcsolatos feladatok ellátása;
- hivatalból indított rendszeres ellenőrzések az olyan – nemzetbiztonsági, honvédelmi, büntető – területen, ahol az érintett hozzáférési joga törvény által korlátozott;
- hivatalból indított rendszeres (éves ellenőrzési terv alapján végrehajtott) ellenőrzések a Schengeni Információs Rendszert használó nemzeti illetékes szerveknél (adatkezelők), a Vízuminformációs Rendszerhez hozzáféréssel rendelkező nemzeti illetékes szerveknél, az Eurodac-hoz hozzáféréssel rendelkező nemzeti illetékes szerveknél;
- évenkénti 2-3 alkalommal történő szakértői részvétel a Schengeni értékelési és monitoring mechanizmus tagállamokra vonatkozó adatvédelmi területet érintő helyszíni ellenőrzéseiben.;
- 2-3 szakértő szakértő delegálása a jövőbeni ún. expert pool-ba, amely az új Scheval rendelet szerinti kiválasztási rendszer alapját képezi (ez a jelenlegi feladatok növekedésével jár, mivel nem önkéntes alapon történik majd a részvétel, hanem a Bizottság jelöli ki a szakértőket az egyes ország ellenőrzésekre);
- felügyeleti tevékenység keretében rendszeres ellenőrzések lebonyolítása az Utasadat Információs Rendszert működtető nemzeti egységnél;
- az EES-ETIAS rendszer kialakításában és működtetésében való konzultációs tevékenység, az interoperabilitás megvalósításával együtt járó adatvédelmi kérdésekben történő tanácsadói és felügyeleti tevékenység;
- a Vízuminformációs Rendszer koordinált felügyeletét ellátó szakértői csoportban betöltött vezető szerep, (VIS SCG elnök helyettesi pozíció) és az azzal kapcsolatos többletfeladatok, ugyanígy az Eurodac koordinált felügyeletét ellátó szakértői csoportban betöltött szerep ellátása;
- a munkatársak adatvédelemmel kapcsolatos képzése, kiemelt figyelemmel az új technológiákra, a mesterséges intelligenciával kapcsolatos kérdésekre.

A Hatóság a feladatainak ellátásához 123 fő felvételére kapta meg az engedélyt, és az anyagi erőforrást. Továbbá, a Hatóság zavartalan működéséhez elengedhetetlenül szükség van többletforrásra, ami a Hatóság elnöke illetményének folyamatos változását és egyúttal bázisba épülését, a Hatóság szakmai színvonalának szinten tartásához a speciális szaktudással rendelkező jogászok foglalkoztatását, a szolgálati elismerés éves járulékos összegét, valamint a nemzetünkhöz méltó európai adatvédelmi biztosok konferenciájának megszervezésével és lebonyolításával kapcsolatban felmerülő költségeket hivatott fedezni.

Az intézményi előirányzatok alakulásának bemutatása:

millió forintban, egy tizedessel

21. Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2022. évi törvényi előirányzat	1 555,6		1 555,6	123
<i>Szerkezeti változások és szintrehozások:</i> Szociális hozzájárulási adó 2022. évi mérték csökkentéséből adódó megtakarítás	-24,1		-24,1	
Többslet	93,0		93,0	
2022. évi bérintézkedések bázisbaépítése	3,6		3,6	
Speciális szaktudással rendelkező jogászok foglalkoztatása járulékkal együtt	60,0		60,0	
Szolgálati elismerés szociális hozzájárulási adóval	3,1		3,1	
Európai Adatvédelmi Hatóság Kongresszusa	26,3		26,3	
2023. évi javasolt előirányzat	1 624,5		1 624,5	123

III.5. Az uniós források felhasználásának szerepe a felügyelt ágazatokban

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság kiemelt projektje (KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001) az információszabadság hazai helyzetének feltárását és gyakorlatának feltérképezését támogatja kiemelten 4 darab célirányos, célcsoport specifikus elemző kutatás végrehajtása által. Célja a hazai jogszabályokban rögzített közzétételi kötelezettség gyakorlati megvalósulásának átfogó, mélyreható, komplex módszereket alkalmazó vizsgálata, valamint a hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján a jogalkotók részére ajánlások megfogalmazása és az eredmények disszeminációja. Az információszabadság mint alapjog érvényesülése kapcsán a hazai gyakorlat széleskörű vizsgálata időszerűvé vált, hogy felszínre kerüljenek az esetleges problémák és hátráltató tényezők, melyek beazonosítását követően célzott megoldási, javaslatok megfogalmazásával a hozzáférhetőség javíthatóvá, a folyamatok pedig optimalizálhatóvá válhatnak.

Noha a projekt aktív szakasza várhatóan 2022-ben lezárul, eredményeit a döntéshozó kormányzati szervek számára egy összefoglaló tanulmány és a jogalkotást célzó javaslatcsomag fogja tartalmazni, mely várhatóan – többek között – kitér a NAIH hatásköreinek erősítésére és bővítésére is. A jogalkotó részéről pozitív fogadtatás és jogszabály-módosítás esetén ez mindenképpen további erőforrások allokálását fogja igényelni e területen. A Projekt hivatalos lezárását követően a kutatási eredmények további feldolgozása folyamatos lesz. Különösen az egyik eredménytermék, az ún. információszabadság „gyűjtő honlap” üzemeltetése, tartalommal való feltöltése és annak frissítése is a NAIH egyik újonnan vállalt, folyamatosan ellátandó feladata lesz a jövőben.